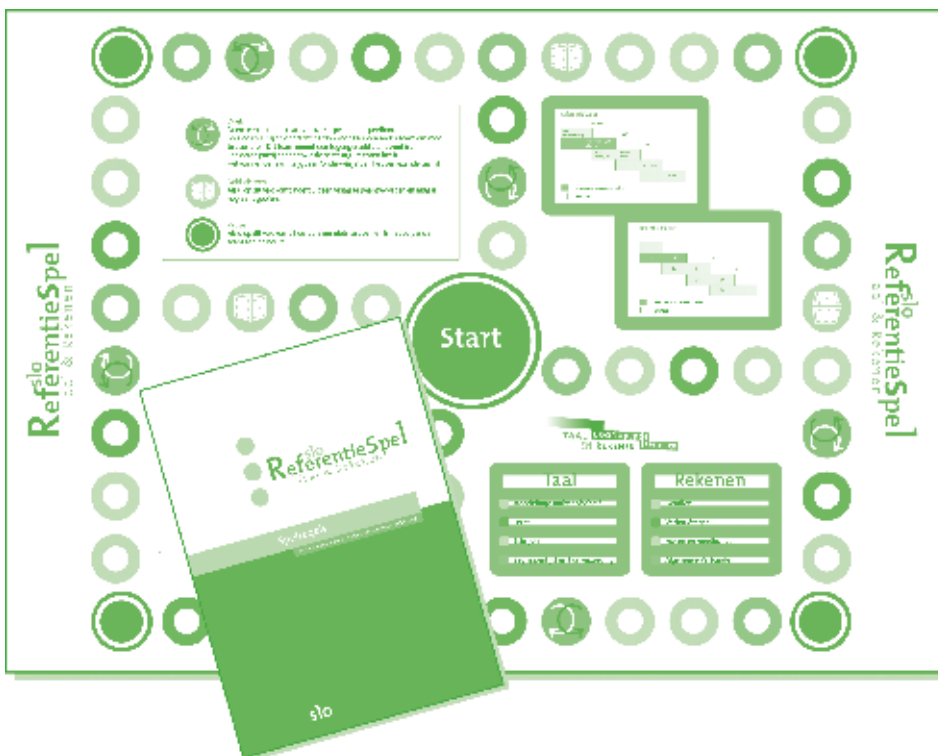


Blikvangers

Met enige regelmaat verschijnen er publicaties die (mede) geschreven zijn door medewerkers van EDventure, LOPON² of SLO. Deze publicaties zijn - tenzij anders vermeld - gratis te downloaden. Onderstaand treft u een overzicht van de meest recente publicaties.



Referentiespel taal en rekenen

Raak spelenderwijs vertrouwd met de doorlopende leerlijnen taal en rekenen

Door: J. Bron

Uitgave: Enschede, 2010

Het spel is ontwikkeld om leraren de mogelijkheid te bieden om meer te weten te komen over de referentieniveaus taal en rekenen, anders dan door het bekijken van de website taalenrekenen.nl en het lezen van het rapporten als 'Over de drempels van taal en rekenen' en het definitieve Referentiekader. Door het spel te spelen wordt kennisgemaakt met de beschrijvingen en begrippen van de verschillende referentieniveaus en komen leraren spelenderwijs in gesprek met collega's over het taal- en rekenbeleid, over de leerlingen en over methoden. Het spel lijkt op Triviant en kan worden gespeeld met minimaal 4 en maximaal 8 personen. De duur van het spel kan door de spelers zelf bepaald worden, maar duurt minimaal 1 uur.

Meer informatie: www.taalenrekenen.nl/referentiekader/re_l_doc/spel



Woordenschatontwikkeling in het basisonderwijs

Een inventarisatie van empirisch onderzoek

Door: H. Bonset en M. Hoogeveen

Uitgave: Enschede, 2010

Resultaten van de vierde literatuurstudie binnen het project *Het Taalonderwijs Nederlands Onderzocht (HTNO)*. Dit project inventariseerde het empirisch onderzoek naar taalonderwijs dat is uitgevoerd tussen 1969 en 2004. Deze studie behandelt het domein woordenschat. Hierbij komt zowel de inhoudelijke kant (lexicaal en semantisch) als de vormelijke kant (morfologisch) van woordenschatontwikkeling aan de orde. De ontwikkeling van de woordenschat speelt zich af binnen alle taalvaardigheidsdomeinen, maar is belangrijk genoeg om apart belicht te worden. Dit zowel gezien de relatief grote hoeveelheid aangetroffen onderzoeken als vanwege de toegenomen maatschappelijke aandacht voor woordenschatontwikkeling, mede in het kader van de Doorlopende leerlijnen voor Taal en Rekenen.

Meer informatie: www.slo.nl/htno



Leerstoflijnen schrijven beschreven

Uitwerking van het referentiekader Nederlandse taal voor het schrijfonderwijs op de basisschool

Door: A. van Gelderen, met medewerking van H. Paus en A. Oosterloo

Uitgave: SLO / Kohnstamm Instituut, Enschede, 2010

De invoering van het Referentiekader taal en rekenen stelt het basisonderwijs voor de vraag langs welke weg de eindniveaus 1F en 1S/2F te bereiken zijn. Hoe is de opbouw van de leerstof voor de verschillende domeinen over de groepen 1 tot en met 8? Welke didactiek is geschikt om die leerstof in de verschillende groepen aan de orde te stellen? Een serie van vier publicaties, elk over één van de domeinen van het taalonderwijs, wil antwoord geven op deze vragen. De voorliggende publicatie bevat een uitwerking van doorlopende leerlijnen voor het schrijfonderwijs. Na een korte schematische beschrijving van de leerstof van schrijven en een beschrijving van de algemene kenmerken van de leerlijn schrijven volgt een karakteristiek van de schrijfdidactiek voor de groepen 3-8. Twee bijlagen geven voorbeelden van teksten van leerlingen met de bijbehorende schrijftaken. Analyses van deze schrijftaken en teksten geven een concretisering van de leerlijn schrijven.

Meer informatie:
www.slo.nl/primair/publicaties



Het benutten van taalkansen

Voorbeelden uit drie peuterspeelzalen en drie basisscholen

Door: M. Smits, M. Langberg en P. Jonker

Uitgave: Enschede, 2010

Op de peuterspeelzaal en in de onderbouw van de basisschool is er voor alle kinderen, ongeacht hun thuissituatie, veel ruimte om te spelen, ervaringen op te doen en zich alzijdig en veelzijdig te ontwikkelen. Dit betekent ook dat er veel gelegenheid is om spelenderwijs taal te ontwikkelen. Hierbij is het belangrijk dat ouders, leidsters en leerkrachten alle taalkansen (leren) benutten die er door de dag heen zijn. Dit portrettenboek geeft een beeld van de taalpraktijk van drie peuterspeelzalen en de onderbouw van drie basisscholen in Enschede en 's-Hertogenbosch.

Meer informatie:
www.slo.nl/primair/publicaties



Taal & KO

Instrumenten voor een integraal taalbeleid in de opleiding Bachelor KleuterOnderwijs

Door: C. Van Eynen, L. Verheyden en G. Kerkhofs

Uitgave: Leuven, 2010

In de opleiding Bachelor Kleuteronderwijs (BAKO) van de KHLeuven wordt al sinds 2000 gewerkt aan de ontwikkeling van instrumenten voor een integraal taalbeleid. Al deze instrumenten zijn nu gebundeld in de Acco-uitgave *Taal & Ko*.

De documenten richten zich tot verschillende doelgroepen. De competentielijst, het kapstokdocument en de groeiwijzer zijn in eerste instantie bedoeld voor lectoren en studenten van de opleiding BAKO. De modulaire kijkwijzer, de instrumenten rond talig toetsen en de adviezen bij het nemen van notities hebben een ruimer publiek voor ogen: studenten en lectoren lerarenopleiding, en bij uitbreiding hoger onderwijs.

Meer informatie: www.acco.be



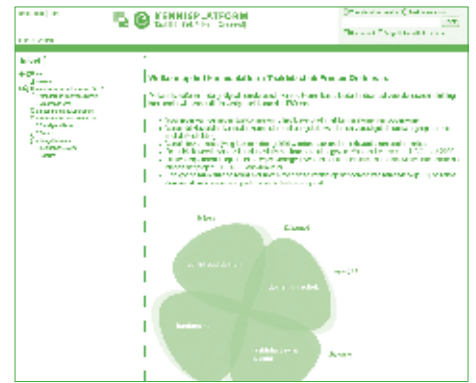
Leerlijnen taal

Als hulpmiddel en informatiebron bij de implementatie van de referentieniveaus taal heeft het Expertisecentrum Nederlands de website *Leerlijnen Taal* ontwikkeld. De website koppelt de referentieniveaus taal (niveaus 1F en 1S/2F) aan de tussendoelen en leerlijnen beginnende en gevorderde geletterdheid en de tussendoelen en leerlijnen mondelinge communicatie die ontwikkeld zijn door het Expertisecentrum Nederlands. *Leerlijnen Taal* brengt de taalontwikkelingslijn van leerlingen van 4 tot en met 12 jaar in beeld. De website biedt hiermee een kader voor taalonderwijs dat scholen ondersteunt bij het realiseren van de referentieniveaus 1F en 1S/2F.

Leerlijnen Taal gaat uit van de vier domeinen van de referentieniveaus. Per domein zijn steeds niveau 1F en 1S/2F weergegeven en worden de relevante leerlijnen en tussendoelen beschreven. Tevens worden enkele activiteiten gepresenteerd waarmee u de ontwikkeling van leerlingen op deze domeinen kunt stimuleren in de onder-, midden- en bovenbouw. Via een zoekfilter kan de bezoeker van de site snel kiezen voor een domein, leerlijn of bouw.

Scholen die aan de slag gaan met de implementatie van de referentieniveaus kunnen *Leerlijnen Taal* als een informatiebron gebruiken. Ze kunnen bijvoorbeeld nagaan of zij in hun onderwijs aan alle domeinen voldoende aandacht besteden of op welke onderdelen de doorgaande lijn versterkt kan worden.

Meer informatie: www.leerlijnentaal.nl



Kennisbasis Nederlandse taal

In januari 2010 heeft de HBO-raad de kennisbasis Nederlandse taal aangeboden aan de staatssecretaris van OCW. Dit zou de opmaat moeten zijn voor een landelijke taaltoets aan het einde van de opleiding. De implementatie van de kennisbasis in de curricula van de lerarenopleidingen, valt onder verantwoordelijkheid van de onderwijsinstelling zelf. Ter ondersteuning van dit implementatieproces en van het opleiden en begeleiden van aankomende en zittende leraren, werkt het Expertisecentrum Nederlands aan een educatieve website: het Kennisplatform taaldidactiek Primair onderwijs.

Deze website bevat een digitale versie van de kennisbasis Nederlandse taal voor de lerarenopleiding basisonderwijs. De gebruiker kan hierin de kenniselementen van de kennisbasis aanklikken waarop beschrijvingen verschijnen en er doorgelikt kan worden naar verwante begrippen. Zo vinden zittende en aankomende leraren en ook opleiders en ontwikkelaars gemakkelijk hun weg door de kennisbasis Nederlands. Daarmee is het een toegankelijk instrument dat gebruikt kan worden bij opleiding en nascholing van leraren en bij het ontwikkelen van curricula en opleidingsmaterialen.

Dit product is de eerste opbrengst van het project 'Het opleiden van excellente taal leraren'. In de loop van dit project zal het platform gevuld worden met praktijkvoorbeelden in de vorm van videofragmenten met bijbehorende kijkvragen, opdrachten, et cetera. Naar verwacht zal de website in het najaar van 2011 gereed komen.

Meer informatie:
www.leoned.nl > Kennisplatform